

142. Györe, Bocok-dűlő

(Tolna megye) R

A Györe délkeleti határában található nagy kiterjedésű neolitikus lelőhelyen keresztül fektették le a községi szennyvízcsatornát. Az árokásási munkák során több objektumot – elsősorban sírokat – bolygattak meg. Rövid leletmentésünk alatt 2 csontvázas és 9 hamvasztásos Lengyel-kultúrára tartozó sírt tártunk fel. Utóbbiak jelentős mennyiségű edényt, többek között egy párhuzam nélküli, kettősfejú, négy lábú edényt tartalmaztak. Szórványként egy kétkarú ember alakú edényt is begyűjtöttünk.

Az ásatáson részt vett Balogh András régészhallgató (JPTE).

ÓDOR JÁNOS GÁBOR

143. Győr, Marcalváros, Szabadidőközpont,

Pápai úti vásártér

(Győr-Moson-Sopron megye) U, B, LT, Ró, Á, Kö

A tervezett Győr-Marcalváros Ménfőcsanak Regionális Kereskedelmi és Szabadidő Központ részeként első szakaszban fejleszteni kívánt területen 10 230 m² felületen végeztünk régészeti feltárást. A Győr-Pápa 83-as műút városból kivezető szakaszának D-i oldalán levő homokos dombhát több mint kétharmadát anyaggyűjtőhelyként az M1 autópálya-csomópont építéséhez teljesen elbányászták. A megmaradt részen a rendkívül vastag (átlagosan 70–80 cm) humuszréteget rézsűnyeső kanalas markolóval eltávolítva, a homokos altalajon 134 objektumot sikerült megfigyelni és feltárni.

A legkorábbi időszak a bronzkori Halomsíros kultúra települése. Nagyméretű (17 × 6 m) kétosztatú, alapárkos házaik mellett a hozzájuk tartozó élelemtároló veremek a házak K-i oldalán egy csoportban helyezkedtek el. A gödrökben kerámiatöredékek, kőeszközök, állatcsontok voltak.

A feltárást teljes hosszában ÉK-DNy irányban, mintegy 300 m-en megfigyelhető volt egy árok beásása, mely rendkívüli méreteivel (a humuszolt altalajon átlagosan 2,5 m széles, V alakban szűkülő, közepűtt 2 m mély) kísértőárkaival környékünkön eddig egyedülállónak számít. Vélhetően a kelta időszakban készítették, rendeltetése egyelőre ismeretlen. Ugyancsak a kelta időszakhoz köthető egy téglalap alakú, földbe mélyített építmény gödre az ásatás D-i végében.

Az Árpád-kor korai századaiból kis földbemélyített kunyhó, szabadtéri kemence, tárológödrök és egy temetkezés került elő.

Az egész területet behálózzák az árkok, helyenként közel szabályos négyszögeket kirajzolva római kori és középkori szántó- és telekparcellákat keríthettek. A feltárt felületen az újkorban megtelepedett emberek telepnyomatit, szabadtéri kemencéit, kútjait is megtaláltuk.

A Pápai úti Állatvásártér (011 hrsz.) É-i részén is lehetőségünk nyílt egy 250 m hosszú kutatóárkot és szondázó szelvényeket nyitni. A Pápai úti volt vámház melletti homokdombon az ötvenes években feltárt nagy

neolitikus lelőhely még megmaradt részét próbáltuk lokalizálni. Az akkori leletmentéssel közvetlenül szomszédos parcellát nem érintette a homokbányászat, így nemcsak a neolitikus DVK telep gödreit, hanem a kőkori falut határoló árok egy szakaszát is sikerült feltárni. Később bronzkori telepnyomatokat, kora Árpád-kori leleteket is találtunk számos szépen díszített kerámiával.

A beépítésre tervezett terület 4 ha nagyságú, közvetlenül kapcsolódik az 1999. április-július során megkutatott 010 hrsz. felülethez. A korábban készített légi fotók és terepbejárások alapján a 08 hrsz. területen is árkok, esetleg körárkok, sánc nyomai voltak észlelhetők, ezért vált szükségessé a mielőbbi régészeti szondázás. A több irányban meghúzott kutatóárkokban (2 m széles nyelőkanállal, összesen 1200 m hosszan) altalajig kihumuszolva 34 különböző árok beásásának nyomait regisztráltuk. Ezek közül a Ny-i részen egy nagyméretű (középkori vagy kora újkori) árok íve, keleten pedig egy közel 10 m széles (két nagyobb és több kisebb árokból álló) „árokkeg” ívének véletlenszerű egybeesése rajzolt ki a magasból összefüggőnek látszó körív formát. A további árkok nagyrészt a római és a középkorban létesülhettek, a terület ÉNy-i sarkában gyűjtöttünk szórványosan őskorba tartozó kerámiatöredékeket. A téliesre forduló időjárás és a folyamatos esőzés miatt a feltárást folytatását a tavaszi időszakra voltunk kénytelenek halasztani. Mivel az egész terület mélyen fekvő (teljes felületen náddal borított volt), az árkok átvágását és a térképészeti felméréseket csak a teljesen száraz kora nyári hónapokban tudjuk majd elvégezni.

EGRY ILDIKÓ

144. Győr, Széchenyi tér

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Ge, Á, Kk, Kú

Két szezomban a győri Széchenyi téren az 1968–69-es ásatáshoz, illetve az 1949-es leletmentéshez csatlakozva kb. 200 m²-nyi felületet sikerült feltárni. A rétegsor mélysége 450–550 cm, a kutakat általában a vízszint megjelenéséig 630 cm-ig tártuk fel. A legkésőbbi római kori rétegek kb. 150 cm mélységben jelentkeztek ott, ahol teljes római rétegsort sikerült feltárni. Az ún. török börtön területén a római rétegsor 320 cm mélységig megsemmisült, itt csak a kora római időszakból találtunk jelenségeket.

A római kor folyamán minimálisan 7 építési, illetve átépítési periódust sikerült megfigyelni, ennek további finomítása a részletes feldolgozás feladata lesz. A terület É-i részén folyamatos beépítés mellett az 1. század második felétől a 4. századig tudunk követni építési periódusokat, 4. századra keltezhető építkezésnek nyomát nem találtuk, de 4. századi használatra kerámia és numizmatikai anyag egyaránt utal. A legkésőbbi pénz a Valentinianus-dinasztia veretei. Már a 2. század közepétől és a 3. században kőalapú, részben vályogtégla felmenő falú, részben teljesen kőfalú épületek alkottak zárt utcasort a tőlük D-re húzódó kavicsos út (vagy tér) mentén. A középső telken Traianus–Hadria-